

základních ustanovení obchodního a společenstevního zákona o znění a přípustnosti firem (čl. 20 obch. zák. a § 4 druž. zák.). V tom směru vytýká napadenému usnesení nesprávný závěr, že by tu bylo zřetelné rozlišení nového znění firmy od znění starší firmy stěžovatelovy v témže místě. Výtka nezákonnosti není opodstatněna. Otázka zřetelného rozlišování firem v témže místě dle čl. 20 obch. zák. je věcí úvahy soudu rejstříkového dle povahy případu. Jestliže rekursní soud výkladem nezkráceného znění obou firem v úvahu tu přicházejících nejen co do hlavního označení, nýbrž i co do přídavek firmy dospěl k úsudku, že obě firmy se zřetelně od sebe odlišují, nelze tu mluvit o nezákonnosti, poněvadž úsudek tento se nepřičií jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona, jehož bylo nebo mělo býti na případ použito (čl. V. zákona č. 251/1934 Sb. z. a n.).

Čís. 14883.

Mají-li manželé domovskou příslušnost v obci na Slovensku, jest nárok manželky na placení výživného posouditi podle práva platného na Slovensku.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1936, Rv I 1526/35.)

Žalobkyně, jež žije fakticky odděleně od svého muže (žalovaného), domáhá se na něm placení výživného, tvrdíc, že jí znemožnil manželské spoluzití a že žije s jinou ženou. Obo manželé mají domovskou příslušnost na Slovensku. Žaloba byla podána u krajského soudu v Čechách, v jehož obvodě má nyní žalovaný bydliště. N i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, vzavše za prokázáno, že žaloba žalovaného, dříve již podaná o rozluku manželství z důvodu zlomyslného opuštění, byla pravoplatně zamítnuta proto, že žalovaná (v tehdejší sporu) důvodně opustila společnou domácnost, poněvadž žalobce udržoval styky s cizími ženami.

N e j v y š š í s o u d uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Nejvyšší soud musil nejprve z úřadu zabývatí se otázkou, podle kterého práva spor tento jest rozsouditi, přes to, že nižší soudy učinily tak bez námitek stran podle práva platného v zemi České a Moravsko-slezské, ačkoliv jedná se o manžele s posledním společným bydlištěm na Slovensku, kde žalobkyně dosud bydlí. V platném právním řádu není výslovného předpisu o tom, kterého práva nutno pro podobný případ použití a ani kolísání normy (§§ 4, 34 až 38 obč. zák.), kterých analogicky používá se v praxi (srovnej rozh. č. 9912 Sb. n. s. poslední odstavec důvodů) i při rozhodování o kolísání práva mezimístního, nedávají na otázku tuto odpovědi, a nutno proto použití podle § 7 obč.

zák. přirozených zásad právních, t. j. příkazů obecného právního přesvědčení, jak se utvořilo pod vlivem domácího právního řádu a v soulase s ním za dnešních hospodářských, sociálních a právních poměrů. Jest jistě zcela důvodno, když při hledání těchto přirozených zásad právních použije se i osnovy nového občanského zákona, kde zajisté tyto dnešní právní zásady jsou souhrnně vyjádřeny. V § 1334 osnovy obč. zák. pak jest vyslovena zásada, že právní následky manželství po stránce osobní, počítajíc v to i právo na výživu, se spravují právním řádem státu, jehož jsou oba příslušníci. Při naší kolisi práv mezimístních nutno ovšem na místo státní příslušnosti dosaditi domovskou příslušnost. Z rozlukového sporu provedeného krajským soudem v B. (Slovensko) a připojených tam spisů (osvědčení o státním občanství) plyne, že žalovaný Vincenc B. má domovskou příslušnost v obci K. (Slovensko), a jest tedy tam domovsky příslušna i žalobkyně, jeho manželka. Dospíváme tedy takto k závěru, že spor posouditi nutno podle práva platného na Slovensku. Pro správnost tohoto závěru mluví též to, že případný nový rozlukový spor mezi spornými stranami bylo by nutno podle § 639 Osp. ve znění čl. VII. čís. 2 lit. f) zák. čís. 161/21 Sb. z. a n. rozhodovati u krajského soudu v B. (Slovensko) podle práva slovenského; ve sporu tom pravděpodobně bylo by hodnotiti a obírat se týmiž vývody a námitkami jako ve sporu přítomném a zabrání se tedy posouzením obou sporů podle jednoho právního řádu možným nesrovnalostem v soudních rozhodnutích. Dle zásadního rozhodnutí čís. 410 ze dne 14. listopadu 1916 manželka odděleně od manžela žijící nemůže žádati výživné, jestliže stala se nehodnou svým chováním, které se nesluší na vdanou ženu. To platí i pro případ, když jest možno skutečnost odděleného bydliště odvoditi výlučně z chování se manželova, ale když manželka chová se takovým způsobem, který ji činí nehodnou třeba později, po rozchodu. Taktéž rozhodnutí čís. 1051 Úr. sb. V souzeném případě jedná se o nerozvedené manžele žijící fakticky odděleně. Žalovaný manžel vznesl proti nároku žalující manželky na výživné námitky, že žalobkyně sama ho zlomyslně opustila, scházela se s G., vyvolávala hádky a způsobila tak nepřekonatelný odpor, a že proto není povinen poskytovat jí výživné v penězích. Prvý soud nezhodnotil vůbec výsledky provedených důkazů o těchto námitkách žalovaného, spokojiv se zjištěním, že žaloba žalovaného o rozluku manželství sporných stran byla pravoplatně zamítnuta proto, že žalobkyně důvodně, nikoliv bezdůvodně přerušila manželské společenství se žalovaným. Napadený rozsudek převzal toto zjištění s tím, že první soud musel zkoumati, zda sporná otázka, odpírala-li žalobkyně důvodně či bezdůvodně návrat do společné domácnosti, není již řešena pravoplatně v jiném sporu. Další námitky žalovaného vůči žalobkyni dle názoru odvolacího soudu pozbyly významu, ježto předcházely vyzvání žalobkyně, aby se do společné domácnosti vrátila. V tomto posouzení sporu odvolacím soudem právem spatřuje dovolání nesprávné právní posouzení věci. Rozsudkem krajského soudu v B. (Slovensko) ze dne 26. ledna 1931, potvrzeného též rozsudkem nejvyššího soudu ze dne 23. května 1933 č. j. . . ., je pouze pravoplatně zamítnuta žaloba žalovaného na rozluku manželství a jen tento výrok stal

se mezi stranami pravoplatný. V tomto sporu o rozluky byla řešena v odůvodnění rozsudků otázka, zda žalobkyně důvodně odpírala návrat do společné domácnosti se žalovaným, v nynějším sporu jde předně o to, který z manželů způsobil, případně spoluzpůsobil, že znemožněno bylo jejich spolužití. I kdyby bylo možno přihlížeti k důvodům rozsudků rozlukového sporu, byla by tím vyřešena pouze otázka, zda nynější žalobkyně neodepřela odůvodněné obnovení manželského spolužití, a to příznivě pro žalobkyni, poněvadž bylo zjištěno, že žalovaný v době výzvy a ještě dnes (totiž v čase, kdy byl vynesena rozsudek dovolacího soudu v rozlukovém sporu) žije s cizí ženou ve společné domácnosti, nebyly by tím však vyřešeny další námitky žalovaného, ze kterých, kdyby byly pravdivé, dalo by se usuzovati, že ani žalobkyně na odděleném žití není bez viny. Názor dovolacího soudu, že námitky ty pozbyly významu vyzváním žalobkyně žalovaným do společné domácnosti, není správným. Výzva k návratu do společné domácnosti podle § 77 a) manželského zákona musí podle stálé soudní praxe býti míněna vážně a opravdově tak, aby dřívější neshoda a nedorozumění mezi stranami byly zapomenuty a odpuštěny, a ne snad jen proto, aby byl získán rozlukový důvod podle § 77 a) manželského zákona. Že zde u žalovaného takové opravdové a vážně míněné vyzvání manželky k návratu se nestalo, plyne z uvedeného již zjištění, že žalovaný v době výzvy žil ve společné domácnosti s jinou ženou. Nelze proto též usuzovati, že výzvou za takových okolností učiněnou žalovaný odpustil žalobkyni další jí ve sporu o výživné za vinu kladené porušení manželských povinností. Skutečností, zda manželka sama svým nepřístojným chováním neznemožnila manželské spolužití neb aspoň nespolutpůsobila na znemožnění spolužití, nutno zjišťovati a hodnotiti samostatně i ve sporu o výživné. Nižší soudy, vycházejíce z jiného právního názoru, neučinily o těchto dalších skutečnostech tvrzených žádného zjištění a bylo proto oba nižší rozsudky podle §§ 496 čís. 3, 510, 513 c. ř. s. zrušiti.

Čís. 14884.

K § 1080 obč. zák. a čl. 339 obch. zák.

Kdo koupil věc na zkoušku, koupí však neschválil, jest oprávněn žádati, aby si prodávatel sám odebral prodanou věc.

(Rozh. ze dne 23. ledna 1936, Rv I 389/34.)

Žalobce koupil u žalované na zkoušku ledničku, koupil však včas neschválil, poněvadž mu výkonnost ledničky nevyhovovala. Žalobou domáhá se na žalované, by byla uznána povinnou ledničku z jeho provozovny odstraniti. Nižší soudy zamítly žalobu, dovolací soud z těchto důvodů: Nedošlo-li ke smlouvě kupní proto, poněvadž smlouva uzavřena byla pod podmínkou schválení dodaného předmětu a podmínka ta splněna nebyla, pak stíhá každou smluvní stranu povinnost, aby vrátila to, co obdržela předem na základě takové smlouvy.